7/5821

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Dernekler Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.050.DDB.0000007/2356 (K.A-10)/2005
25.05.05 00796
..../05/2005
Konu : Soru Önergesi.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) T.B.M.M. Başkanlığı'nın 25.04.2005 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS. 0.10.00.02-7/5821-10746/32147 sayılı yazısı.

b) Başbakanlığın 29.04.2005 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-439-9/2010 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Kemal KILIÇDAROĞLU tarafından ilgi yazı ekinde verilen 7/5821 sayılı soru önergesinde cevaplandırılması istenen hususlar incelenmiş olup, soru önergesine ilişkin cevaplar aşağıya çıkartılmıştır:

Bilindiği üzere Bakanlar Kurulu'nun 13.10.2003 tarih ve 2003/6256 sayılı kararı ile Kızılay'ın organlarının görevlerine son verilerek 2908 sayılı Dernekler Kanunu'nun 71. maddesinin 2 inci fıkrasının (a) alt bendine göre görevlerini yerine getirmek üzere geçici kurullar teşekkül ettirilmiştir.

Bakanlar Kurulu Kararıyla görevden alınan yönetim, bu kararın iptali amacıyla Danıştay 10. Dairesi'ne dava açmıştır. Danıştay 10. Dairesi, Bakanlar Kurulu'nun Kızılay organlarını görevden almasına dayanak olan 2908 sayılı Dernekler Kanunu'nun 71. maddesinin 4552 sayılı Kanunla değiştirilen 2 inci fıkrasının 2 numaralı bendinin (a) alt bendini Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi'ne götürmüş ve Anayasa Mahkemesi de 13.07.2004 tarihli ve Esas 2004/52, Karar 2004/94 sayılı kararıyla bahsi geçen bendin Anayasa'ya aykırı olduğuna hükmetmiştir. Bunun üzerine Danıştay 10. Dairesi, Bakanlar Kurulu Kararı'nın hukuki dayanağının ortadan kalktığı gerekçesi ile 28.07.2004 tarihinde yürütmeyi durdurma kararı vermiştir. Bu karar, Bakanlığımıza 11.08.2004 tarihinde tebliğ edilmiş ve Bakanlığımızca da Ankara Valiliğine 07.09.2004 tarih ve 01590 sayılı yazı ile gönderilmiştir.

Karar eşzamanlı olarak Ankara Valiliği'nce Türkiye Kızılay Derneği'ne 10.09.2004 tarihinde tebliğ edilmek istenmiş olup, Türkiye Kızılay Derneği yetkililerinin kendilerine tebliğ edilmek istenen kararı almak istememeleri üzerine posta kanalıyla 13.09.2004 tarihinde Türkiye Kızılay Derneği'ne gönderilmiştir.

Ancak, Türkiye Kızılay Derneği Genel Merkez Yönetimi toplam 506 delegeden 112 delegenin yazılı müracaatı üzerine, yukarıda ifade ettiğimiz hukuki süreç tamamlanmadan ve Danıştay 10. Dairesinin yürütmeyi durdurma kararından 8 gün önce 20.07.2004 tarihinde seçim gündemli olağanüstü genel kurul kararı almıştır. Yürütmeyi durdurma kararı Kızılay yönetimi tarafından tebellüğ edilmeden önce de 07.08.2004 tarihinde olağanüstü genel kurul toplantısı yapılmıştır.

Olağanüstü genel kurul sürecinde, Ankara 8. Asliye Hukuk Mahkemesi, 28.07.2004 tarihinde bu toplantının ihtiyati tedbir yoluyla durdurulmasına karar vermiş, ancak bu kararın yanı sıra Küçükçekmece 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 30.07.2004 tarih ve 2004/310 E. no'lu , Eyüp Asliye 2. Hukuk Mahkemesi'nin 02.08.2004 tarih ve 2004/75 E. no'lu , Eyüp Asliye 2. Hukuk Mahkemesi'nin 02.08.2004 tarih ve 2004/76 E. no'lu, Adana 2. Asliye

Hukuk Mahkemesi'nin 03.08.2004 tarih ve 2004/84 E. no'lu, Düzce 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 02.08.2004 tarih ve 2004/92 E. no'lu kararları ile aynı konu ile ilgili yapılan müracaatlarda ihtiyati tedbir yoluyla Kızılay Derneği Olağanüstü Genel Kurulu'nun durdurulması talebi reddedilmiştir.

Söz konusu tarihte yürürlükte olan 2908 sayılı Dernekler Kanunu'nun 78. maddesinin son fıkrasının son cümlesi "Mahkemece, kanun ve tüzük hükümlerine aykırı olarak yapılan genel kurul toplantılarının iptaline de karar verilebilir." hükmüne amirdir. Dolayısıyla, Kızılay Derneği'nin 07.08.2004 tarihinde yaptığı olağanüstü genel kurul Ankara 15. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin verdiği 21.12.2004 tarihli iptal kararına kadar geçerliliğini korumuştur. Yapılan olağanüstü genel kuruldan sonra ise Bakanlar Kurulu'nun 13.10.2003 tarih ve 2003/6256 sayılı kararıyla yapılan görevlendirme hukuken sona ermiştir. Buna mukabil yeni organlar genel kurulda seçimle oluşmuş olup, Danıştay 10. Dairesinin 28.07.2004 tarih ve 2004/1675 sayılı yürütmeyi durdurma kararının uygulama kabiliyeti kalmamıştır. Bu çerçevede, 07.08.2004 tarihinden itibaren görev başındaki Kızılay organları idarenin görevlendirdiği organlar olmadığından, bu hususlaki ihtilafların özel hukuk hükümlerine göre adli yargı merciilerinde görülmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

Ayrıca, ilk yapılan olağanüstü genel kurul toplantısı iptal edilmeden Türkiye Kızılay Derneği'nin 110 şube delegesi, 20.08.2004 tarihine kadar Türkiye Kızılay Derneği Genel Başkanlığı'na dilekçe vererek, yeniden olağanüstü genel kurul yapılması müracaatında bulunmuşlardır. Türkiye Kızılay Derneği Genel Merkez Kurulu'nun 04.09.2004 tarihli toplantısında, olağanüstü kongrenin 07.08.2004 tarihinde yapılmış olduğu ve Kızılay'ın maddi ve manevi açıdan daha fazla zarara uğramaması gerekçesiyle olağanüstü kongre talebinin reddine karar verilmiştir. Olağanüstü genel kurul müracaatının reddedilmesi üzerine, Ayhan UZANDAÇ, Fazlı BULUT, İbrahim Ethem VELİ vekili Av. R. Hakan BAŞSORGUN tarafından 13.09.2004 tarihinde olağanüstü genel kurul yapılmasını temin etmek amacı ile Ankara 9. Sulh Hukuk Mahkemesi'ne müracaat edilmiştir. Adı geçen mahkeme, 07.10.2004 tarih ve E: 2004/1212, K: 2004/1227 sayılı kararı ile, Türkiye Kızılay Derneği tüzüğünün 88. maddesi ve söz konusu tarihte yürürlükte olan 2908 sayılı Dernekler Kanunu'nun 20/3. maddesi gereğince, derneğin yasal organlarının oluşmasını temin amacı ile genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırmak ve gereklerini yerine getirmek üzere M. Kazım COŞKUN, Ş. Ali COŞKUNER ve Aslı ÖZER'den oluşan heyetin görevlendirilmesine karar vermiştir.

Mahkeme kararına istinaden olağanüstü genel kurul 20.11.2004 tarihinde yapılmış, organlar seçimle ikinci kez yeniden oluşturulmuştur. Bu tarihten 39 gün sonra idarenin, Danıştay'ın 28.07.2004 tarih ve E: 2004/1679 sayılı yürütmeyi durdurma kararına itirazı, Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun 21.10.2004 tarihli kararı ile reddedilmiş ve bu karar Bakanlığımıza 29.12.2004 tarihinde tebliğ edilmiştir.

Yine bu süreçte, Ankara 9. Sulh Hukuk Mahkemesi'nin genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırmak ve gereklerini yapmak üzere dernek üyelerinden oluşan üç kişilik heyetin görevlendirilmesine dair 07.10.2004 tarihli kararı, Dr.Ertan GÖNEN'in vekili Av.Cavit ÇALIŞ tarafından Ankara 15. Asliye Hukuk Mahkemesi nezdinde 04.11.2004 tarihinde temyiz edilmiş olup, söz konusu karar henüz kesinleşmediği gerekçesiyle olağanüstü genel kurul toplantısının ihtiyati tedbir yoluyla durdurulması talep edilmiştir.

Ancak, Ankara 15. Asliye Hukuk Mahkemesi, HUMK'nun 104/2 maddesinin "Dava ikamesinden sonra bilumum ihtiyati tedbirlere tahkikata memur hakim tarafından karar verilir." hükmü uyarınca ilgili mahkemesine başvurmaları gerektiğini belirterek ihtiyati tedbir talebini reddetmiştir. Dolayısıyla, son olağanüstü genel kurul tamamen adli mahkemelerin kararları ile yapıldığı gibi oluşturulan yeni organlar da mahkemelerin kararları doğrultusunda oluşturulmuştur.

Bu çerçevede, idaremiz hiçbir şekilde mahkeme kararlarını uygulamama gibi bir tutum içerisinde olmamış, konunun adli mahkemelere intikalinden itibaren ve Bakanlar Kurulu'nun atama kararının hukuken sona ermesinden sonra davada taraf olmaktan çıkmış, anlaşmazlığın ancak mahkemeler kanalıyla çözülebileceği gerçeği bilinciyle hareket etmiştir. İdari ve adli yargının kararları arasındaki çelişkilerin giderilmesi de şüphesiz idarenin görevi değildir.

Kaldı ki, uygulanabilirliği olmayan mahkeme kararlarının zorlanarak, adli mahkemelerin verdiği kararların hiçe sayılarak uygulanması da şüphesiz idare açısından hukuka aykırı ve dava ve tazminat konusu bir tutum olurdu.

Açıklanan bu nedenlerle, Bakanlığımızca Türkiye Kızılay Derneği hakkında yargı mercileri tarafından verilen kararların uygulanmaması gibi bir durum söz konusu değildir.

Ayrıca, Özbek SARAN tarafından Başbakanlığa verilen söz konusu dilekçe 20.04.2005 tarihinde Bakanlığımıza ulaşmış olup, gereği için 22.04.2005 tarihinde Ankara Valiliği'ne gönderilmiştir. Ankara Valiliği'nce de 26.04.2005 tarihinde Türkiye Kızılay Derneği'ne tebliğ edilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Abdülkadir AKSU
İçişleri Bakanı

DAĞITIM :
Gereği:
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa
(Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğüne)

Namık Kemal Mah.İnönü Bulv.İçişleri Bakanlığı
A-Blok.Kat:2 Bakanlıklar 06644 ANKARA
Tel: (0 312) 418 41 52 Faks: (0 312) 417 45 13
e-posta: dernekler@ icisleri.gov.tr.Elektronik Ağ: www.dernekler.gov.tr.

Ayrıntılı bilgi için irtibat: E.ÇELİK